Nyolczadik évfolyam. 243-ik szám. Kolozsvártt, 1878. szerda oktober 23.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az új országgyülés.

(Sr.) Az új országgyülés működéséhez több aggodalom, mint remény füződik; mert a helyzet oly válságos, az ország közhangulata oly aggályos, az ellenzéki pártok oly szenvedélyesek, a többség helyzete: a kormánynyal és nemzettel szemben egyaránt, oly nehéz — hogy kevesebb a remény, több az aggodalom a bonyodalom fejlődése iránt. — Nehéz hiven tolmácsolni a közhangulatot, visszaadni a közvéleményt, de még nehezebb megitélni a közérdeket, akkor, mikor ezek a háborgó és folyton nagyobb bonyodalom elé menő külseményekkel vannak szoros összeköttetésben. Hazánkban szokatlan és eddig még elő nem fordult jelenség, hogy a parlamenti pártok és a közvélemény, ugyszólván, teljesen elhanyagolják a belügyeket, kizárólag a külseményekre és kombinációkra fektessék küzdelmüket. Minthogy pedig most még a külpolitika egy teljesen befejezetlen állapotban van, természetes, hogy nem annyira azt itélik meg, a mi történt, mint azt a mi történni fog. Ugy, hogy még azok is, kik már a múltat is annyira elitélik, hogy még csak be sem akarják várni a kormány felvilágositásait, hanem vád alá akarják azt rögtön fogni, azok sem azt mondják, hogy a boszniai megszállás, már most képezi azt az elviselhetlen terhet és sok veszedelmet, melyet abból következtetnek; hanem azért itélik azt el, mert a költségek hasonló arányu folytatását, a Bosznia és Herczegovina kikerülhetetlen annexióját, az ezzel kapcsolatos politikai és pénzügyi veszedelmeket látják a megszállásban; sőt magát ezt a tényt is, azon intentió szerint kárhoztatják el, melyet a kormánynak tulajdonitnak; mert szláv politikát és háborut látnak abban; pedig tudni való dolog, hogy békés missiónak és szláv ellenes politikának tekinté azt nem csak a külföld; de a kormány is. Mert épen délszláv mozgalomnak elfojtására, Szerbia és Montenegro terjeszkedési vágyának megakadályozására volt tervezve az egész expeditio; lehet az iránt aggodalmakat táplálni, hogy nem erre, hanem épen ellenkező czélokra vezethet az; de azt nem lehet tagadni, hogy a kormány ilyennek tekinté azt; sőt a ki a berlini kongressus tárgyalásaira visszaemlékezik, tudhatja azt is, hogy épen azon hatalmasságok támasztottak kifogásokat monárchiánk missiója iránt, melyek szláv politikát folytattak, és hogy a török-barát Angliában találta az meg inditványozóját és legmelegebb pártfogóját.

De ha a tények felett is ily eltérők a vélemények, mennyivel nehezebb az azokra alapitható kombinációk iránt megegyezni. Igy nem csuda, ha a nemzet és a parlamenti pártok kebelében is, némi zavar észlelhető a politika megitélése iránt, és minthgy ez képezi most az irányadó kérdést, természetes, hogy az országgyülés fővitapontját is ez fogja képezni. De ennek méltósága, a tárgyalások higgadtsága, az ország politikai súlyának érvényesitése, megkövetelné azt, hogy a mily függetlenül és részrehajlatlanul itélé meg a többség a helyzetet és annak szoros követelményei szerint állapitja meg politikáját; ép oly elfogulatlanul és szenvedély nélkül foglalják el álláspontjukat az ellenzéki pártok. Mert annyi tekintettel az ország érdeke és a parlamentarismus követelményei iránt minden párt tartozik viseltetni, hogy túlzásai által ne rontsa sem befolyásunkat, sem a parlamenti kormányzás, valamint alkotmányos élet lehetőségét. Már pedig azokkal a kifejezésekkel és vádakkal, melyekkel mostanság már nem csak a szélsőbal, de a mérsékelt ellenzék is előáll, tagadhatatlanul nincs szolgálat téve a fentebb emlitett nagy érdekeknek.

Könnyü a legmerészebb követelményekkel előállani; de nem az a politikus, ki ezeket papiron formulázza, hanem az, ki érvényesitni is tudja. És nálunk, a monarchia szervezeténél, különböző elemeinél fogva, a tisztán magyar szempontból felállitott külpolitikai követelményeket, már csak a politikai tényezők egyenjoguságánál fogva sem lehet érvényesitni. Hát még ha a nemzetközi nehézségekre vagyunk tekintettel, bizony akkor bámuljuk azon ellenzéki laptársaink malitiáját vagy naivitását, melyek csak ugy diktálják, hogy a porta, meg Bismarck, Beaconsfield, meg Andrássy ezt meg azt tegyék és összeránczolt homlokkal mondják ki felettök az apodiktikus itéletet. Hanem aztán az igaz, hogy mikor vezéreiket komolyan megkérdik, hogy nó hát mit tennének ha azonnal átvennék a kormányt, hát szépen elösmerik az occupatiót és esetleg a két tartományból egy secundo-geniturat is készek alkotni; már pedig ennél tovább, az ugynevezett katonaipárt sem megy. Olyan pedig még nem találkozott, ki a megszállás azonnal való abbanhagyását követelné, az ilyen politikusok csak az utczán, meg a szélbali lapok szerkesztőségében léteznek. Ezért: a fordulópont az országgyülés sorsa felett az lesz: az utczai vagy a valódi politikusok fognak-é ott szerepelni!

— Az országgyülési szabadelvü párt tegnapelőtt d. u. 6 órakor tartá első érdemleges értekezletét, melyen a párt tagjai nagy számmal voltak jelen. A miniszterelnök belépte alkalmával zajos éljenzéssel fogadtatott.

Szontagh Pál elnök az értekezletet megnyitja. Mindenekelőtt jelenti, hogy a párt részéről vett megbizatásában eljárván, Gorove István a párt részvéteért meleg köszönetét nyilvánitotta.

Ezután Tisza Kálmán miniszterelnök emelt szót, előrebocsátván azon óhaját, hogy a képviselőház minél előbb megalakuljon, hogy a felirati vita alkalmával módja legyen a kormánynak a politikai helyzetről felvilágositást adnia, előadja a kormányválság történetét, részletes jelentést tesz a külügyi helyzetről, kifejti az occupatio indokait, s végül jelzi az irányt, a melyet a jövőre nézve követendőnek tart. A miniszterelnök terjedelmes beszédét a párt többszörös helyesléssel szakitotta meg.

Elnök constatálván, hogy az értekezlet a miniszterelnök exposéját helyeslő tudomásul veszi, a pártot alakulásra hivja fel; mire közfelkiáltással megválasztattak elnökké: Gorove István, alelnökké: Szontagh Pál, jegyzőkké: Baross Gábor, Márkus István és Péchy Jenő, a kör igazgatójává Móritz Pál.

Végül az elnökség megbizatott, hogy Gorove Istvánnak a választások alkalmával tanusitott ernyedetlen fáradozásaiért a párt köszönetét nyilvánitsa, s az értekezlet véget ért.

Pretis miniszter — irja a Neue Freie Presse — megvárja a reichsráth összeülését, hogy értekezzék az alkotmányhü párttal, és csak azután fog a cabinet megalakitásához. Kedden az összeülés napján csak azok a miniszterek jelennekmeg a reichsrathban, a kik közvetlenül a napirend képviselésére szükségesek. Pretis ez ülésben előterjeszti a költségvetést és kedden vagy szerdán bizalmas értekezletre hiv össze több képviselőt, melyben kifejti programmját és a föltételeket, melyek alatt el akarja vállalni a miniszteri tárczát. Pretis báró az alkotmányhü pártnak nemcsak valamelyik fractiójához fog fordulni, hanem az egész pártot megkérdezi, valjon hajlandó-e őt támogatni. Pretis csak akkor vállalkozik a cabinet megalakitására, ha a válasz kielégitő és világos lesz. Az eddigi miniszteriumból Auersperg herczeg, Chlumecky, Glaser, Unger és Mannsfeld nem fognak megjelenni az uj névsorban, ellenben dr. Felder és Suess esetleg tagjai lehetnek az uj cabinetnek.

— Bécsből jelentik a Standardnak 17-ről: Konstántinápolyból érkező táviratok kilátásba helyezik a jó egyetértés helyreállitását Ausztria-Magyarország és a porta közt. Andrássy gróf válasza nagy hatást idézett elő mindenütt, és valószinűnek látszik, hogy ujra megkezdik a konventiora vonatkozó tárgyalásokat. A szultán rendkivül barátságos Zichy gróf iránt.

Külföld.

Northcote, az angol kincstár cancellárja, beszédet tartott e hó 19-én Birminghamben, és a külügyi helyzetről is szólott. Northcote nem tagadja a kiadások megszaporodását, de a bevitel és kivitel megkétszereződött az utóbbi 22 év alatt, az ország elviselheti tehát a kiadások mérsékelt szaporodását. Uj terhek viselésére nehezen lesz szükség. Northcote constatálta, hogy a berlini szerződés határozatai, a Montenegróra vonatkozók kivételével, kielégitő módon végre vannak hajtva, a fontos pillanat azonban 1879. májusban fog elérkezni, midőn az oroszoknak teljesen ki kell vonulniok. Ő meg van győződve, hogy az európai hatalmak nem fogják engedni a szerződés határozatainak mellőzését. A kormány ezentul is szilárd, józan és mérsékelt magatartást fog követni. A kormány politikájának fontos elve a török birodalom fönntartása. Northcote nem titkolja Törökország hibáit, de kérdi, hogy melyik nemzet léphetne helyébe. Törökországnak Görögország által való helyettesitése nevetséges. Ő az angol reformtervezet elfogadása folytán reméli, hogy a porta jelentékeny javitásokat fog tenni ázsiai Törökország közigazgatásában, és azt hiszi, hogy Cyprus szigetéről ellenőrizheti Anglia a törökországi reformok végrehajtását. Afganistánra vonatkozólag azt mondja Northcote: A nemzet bizonyos lehet, hogy a kormány megvédi a sértések ellenében, melyek árthatnak Anglia becsületének és hirének a keleten. A mostani rendszabályok csak a jelen határok fönntartására czéloznak. Végül kijelentette, hogy a jelen pillanatban szükséges az okosság és szilárdság, mert lehetnek olyanok, a kik el akarják vonni Anglia figyelmét legfőbb czéljától, a berlini szerződés szabatos és teljes végrehajtásától.

Montenegró — mint a „P. Corr“-nek irják — e hó 5-én jutott Kolasin birtokába baj nélkül. Podgoricza és Spuz okkupátcziója azonban még nem biztos, s a montenegróiak a berlini kongressus által nyert jogaiknak esetleg fegyver által érvényesitése végett a határnál 32 ezer embert gyüjtenek össze 84 ágyuval. A fejedelem azonban a nagy hatalmak békitő szavára hallgat, melyek közt maga az orosz czár is van, ki ezen értelemben táviratot is küldött Czettinjébe. Konstantinápolyban a diplomátiai körök igyekeznek a békét megalkotni s reábirni a portát, hogy Montenegrónak békésen engedje át a berlini kongressus által oda itélt területet. — A montenegrói kormány általában örvend a herczegovinai menekültek sikerült repatriozására. Vukovics vajda, a fejedelem ipa, szerencsésen befejezte Jovanovics altábornagygyal ezen ügyben folytatott alkudozásokat, s máris 4950 herczegovinai visszatért hazájába családostul, Montenegro ez által nagy tehertől szabadult meg. Mintegy 12000 ember táplálása 1875. május hava óta nem kis feladat volt, különösen miután időközben a rendes segélyek kivülről megszüntek. Hasonló örömmel fogadják itt, hogy az osztrák-magyar kormány iránt loyalisan viselték magukat a herczegovinai ügyben. A délszláv országok közt talán ez az egyedüli, mely nem dolgozik illuziókkal; a montenegróiak sohasem ábrándoznak s mint józan, gyakorlati emberek most még inkább hajlandók, hogy a realis viszonyokkal megalkudjanak.

A National Zeitung irja: A berlini Tagblatt hirli, hogy 20.000 ujonczczal megszaporitják a német hadsereget. E szaporodás aligha ér föl a lakósság szaporodásával a hadsereg jelen szervezetének megállapitása óta. Huszezerrel több ujonczcznak besorozása, mely szám különben is megfelelt a szabadságoltak hasonló számának. másfél millió katonával szemben nem képezhet ijesztő rendszabályt. Más lapok constatálják, hogy a Tagblattt által hirdetett jövő számereje a zászlóaljaknak egészen ugyanaz, a minővel azok az éjszaknémet szövetség megalakitása óta birnak. Ebből következik, hogy a Tagblatt hire a belőle vont következtetésekkel együtt alaptalan.

Berlinből irják a Politische Correspondenznek okt. 17-ről:

Ugy látszik, hogy a franczia kormány háta mögött oly politikát üznek, mely a jelen miniszereket vagy előre akarja ösztönözni, vagy pedig irányadó helyet akarnak kiküzdeni e politika képviselőinek. Miután a világkiállitás, a congressus és a nagy hadiszemle helyreállitotta Francziaország fényét, most nyilván arról van szó, hogy ujra föléleszthessék Francziaország iránt a rokonszenv. Erre a jelen pillanatot tartják alkalmasnak, midőn Németország hajlandónak mutatkozik befejezni a kulturkampfot, és a pápa legalább is engesztelékenyebb mint elődje. E miatt meghökkentek az olaszok, és az olasz sajtó már most kénytelennek látja magát szövetségest keresni. Az állam és az egyház közti harczban Francziaország hasznosabb és károsabb lehet Olaszországra nézve mint Németország. A kulturkampffal semmi összefüggésben sincs Németország viszonya Olaszországhoz, és nem is gyakorolt rá befolyást. Valjon az a párt, mely Francziországban a külügyi politika eszközéül akarja fölhasználni a kulturkampfot, elég erős leszen arra, ezt az eseményeknek kell bebizonyitaniok, annyit azonban ki lehet olvasni a franczia sajtó nyilatkozataiból, hogy van Francziaországban olyan párt, melynek az a véleménye, hogy rövid időn kikerülhetlen az általános háboru, melyet egyedül Francziaország akart őszintén kikerülni.

A berlini előkelő körök nem veszik szivesen, hogy Károlyi gróf eltávozik innét, de azt tetszéssel látják, hogy Károlyi gróf fogja Londonban képviselni Andrássy gróf politikáját. A német politika irányadó intentióit ismerve, támogatni fogja Károlyi Londonban a közvetitő actiót, a melynek loyalis közremüködését szentelte itt évek

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

EDINA.

Angol regény.

KÉT KÖTETBEN.

Irta:

YOOD ASSZONY.

MÁSODIK KÖTET.

Huszonhatodik fejezet.

Az uj otthon.

(84-ik folytatás.)

E bizonytalan habozás nagyon felzavarta lelke nyugalmát, szive egészen telve volt a vágygyal, tiszti oklevélre tehetni szert, de alapjában véve épp annyira kétkedett ez ohajtás beteljesedésében, mint Edina. Ohajtotta, hogy legyen valami, fogjon valamihez, csak hogy ne lenne e gyámoltalan állapotban. Kivánta, bár lenne orvos, mint Frank, vagy bankár, mint az a gazember Atkinson György, vagy ügyvéd, mint az a másik gazember, az a Stane. Aárcsak valamit tanult volna legalább, mi ily pálya elnyerésének reményére feljogosithatná. De igy most nem tudott semmit, nem értett semmihez, nem volt hasznavehető semmire.

Ha szert tehetne tiszti oklevélre, az kiragadná őt most minden zavarból, s ahoz, hogy katonatiszt legyen, nincs szüksége semmi különös ismeretekre.

Károly tapasztalatlansága rovására kell vennünk azt, hogy ily félszeg véleményben volt. Atyja fiatal korában mindenesetre ily formán állt a dotog, s az örnagy sokszor beszélt ez időről.

Innét származott Károly egész tudománnya a dolog felől.

— „Igen, igen, szólt magában, meg kel hogy kapjam a tiszti kinevezést, mentől előbb, annál jobb.

Nem volt szabad időt veszíteni, s minél hamarább utánna akart látni. Atyjának egy régi ismerősse Cockburn ezredes, összeköttetésben állt a magassabb rangu tisztekkel s hivatalnokokkal, fivére sir Cockburn Jannes által, ki az admirálitásnál lord volt. E sir Jannesnek, természetesen, vélekedék Károly magában, kell hogy legyenek, mind a hadseregnél, mind a tengerészetnél kiosztandó tiszti oklevelek kéznél, s ha fivére részére kér egyet tőle, bizonnyal nem fogja megtagadni.

Tehát Károlynak csak fel kell kérni erre Cockburn ezredest és a dolognak sikerülni kell.

— El akarsz menni hazulról? kérdezte Alfréd, látva, hogy Károly elkezdi kefélni kabátját, kalapját.

— El, fel akarom keresni Cockburn ezredest, volt a felelet. Nem halaszthatom tovább. Ha bevégezted azt a gyakorlatot fiu, ugy kezdj hozzá egy másikhoz, de maradj itt nyugton, s ne kinozd anyánkat.

Károly kiment, s felugrott az első elémenő társas kocsira.

A tisztek s tengerészek-clubbja előtt szállt le, másként nem tudta az ezredest hol keresse, nem keresi lakczimét, bement, s merészen tudakozódott utánna.

— Cockburn ezredes, sir? hangzott a feleket kérdésére, azt hiszem az ezredes ur nincs Londonban.

— Nincs Londonban? kiáltott fel Károly, egészen megijedve, honnét gondolja ezt?

— Két nap óta nem volt itt sir, tehát vagy el kellett hogy utazzék, vagy beteg. De utóbbi is lehetséges, mert néha egy hétig is fekszik podagrájával.

Nem mondhatná meg ön nekem, hol lakik, akkor inkább elmegyek hozzá.

— A St. James utczában, felelt az ember, hozzá tevé a házszámot.

Károly elment a megnevezett utczába, s kérdezősködött az ezredes után.

Cockburn ezredes Bathba utazott volt, egy beteg fivérét meglátogatni.

„Milyen bosszantó“ gondolta magában Károly, ennek a Cockburn-nak ugy látszik egész sereg fivére van még.

Határozatlannl állt ott. — Nemsokára visszaszon-é az ezredes? kérdezte a gazdasszonytól, kivel beszélt.

— Nem tudom, felelt ez, „ha dolgai akadnak Bathban, akkor október előtt nem igen jő haza.

Az ezredes julius végén rendesen elhagyja Londont, néha még korábban.

— Mi az isten csodáját tegyek már most kiáltott fel Károly hangosan, midőn látta, hogy minden reménye szétfoszlik.

Oly igen sürgős beszélni valóm lett volna vele.

— Nem akarna irni neki, kérdezte a nő.

— Azt kell tennem, felelt Károly, megmondhatja nekem az ezredes ur czimét? De tulajdonképen bekellett volna mutatni magam neki.

Az asszony le vett a kandalló párkányáról egy levélboritékot, melyen a kivánt czim állt. Károly lejegyezte magának s eltávozott. Egy percig határozatlanul állt meg, hogy most mit tegyen, az idő oly gyönyörü volt, s a város oly tele pezsgő élet és vidám jövés-menéssel, hogy valóságos véteknek tünt fel előtte most azonnal visszatérni az utálatos külváros unalmába. Elhatározta, hogy némi kis élvezetet szerez magának, s a királyi akadémia megnézésével kezdte meg a sort.

Az idő bámulatos gyorsan telik, az ilyen ide-oda járkálással és a nap elmult, alig, hogy észre vette miként.

Midőn haza-érkezett, el mult volt már kilencz óra, a gyermekek lefeküdtek s Raynorné is, mert nagyon fájt a feje, hanem Edina s Eliz varrtak a lámpánál. Eliz valami diszmunkán dolgozott, Edina pedig fehérnemüket javitott ki, s egész csomó ilyen volt mellette felhalmozva.

Mialatt Károly elköltötte estebédjét, elbeszélte balsorsát, Cockburn ezredest illetőleg. Midőn az asztal el volt szedve, tintát, papirost vett elé s elkezdett irni.

— Bizonyosan hallott ő már szerencsétlen esetünkről, mit gondolsz Edina? Arról azt hiszem nem is kell, hogy most szóljak.

— Természetesen hogy hallott, kiáltott fel Eliz boszszusan. Azt mindenki tudja.

Károly tovább irt, az első levél nem tetszett neki, mikor csaknem be volt már fejezve, ketté szakitotta s máshoz kezdett.

— Az ilyen kérelem irás nagyon nehéz dolog, szólt, és én nem is vagyok kitünő levél iró.

Eliz el-álmosodott s bolintgatni kezdett himzése felett, végre jó éjt mondott s felment szobájába. Edina a szolgálót is aludni küldte s egy kis kötönykét vett ismét elő kijavitni.

— Azt hiszem igy tán már jó lesz, szólt Károly, s fel-olvasta levelét Edinának.

— Igen ez egészen jól van irva, felelt Edina, csak hogy sok mindenféle nehézséget látok előre. Mindenek előtt nem hiszem, hogy a kért tiszti oklevelet megkapjad, mert előbb mégis csak Woolwich-be kellene menned.

— Teljességgel nem szükséges, felelt Károly egész biztossággal. Mi ellenvetésed van még a dolog ellen Edina?

— Szeretném, hogy mondj le e gondolatról merőben.

— Azt elhiszem, de hát mit tegyek, ha ezzel felhagyok?

— Dugd zsebre büszkeségedet s láss valamely állomás után.

Károly haragosan vetette hátra fejét. Büszkesége még most is legnagyobb hatalommal birt felette. Gondolta magában, hogy milyen vén és unalmas lett ebből az Edinából. De oly igen sokat tett mindnyájokért, s azért nem akart vele vitatkozni.

— Erről beszélünk majd akkor Edina, ha választ kaptam az ezredestől.

Edina nem szólt semmit, felállt, össze fogta Róbert köténykéjét s aztán ujból kezdé:

— Nekem volna egy tervem Károly. de te nem igen szivesen látszol arra hallgatni, mit én inditványozok neked.

— Mégis, szólt Károly, ki e szónál „terv“ figyelni kezdett, hadd halljuk, mi az.

— Azt gondoltam, hogy ha Atkinson Györgyhez fordulnál, talán adna neked valamely állomrst bankjában. Azt meg is kellene hogy tegye, miután elvette tőled Sasvárt.

— Hozzá folyamodjam, kiáltott fel mély háborodással Károly, és ha holnap a legjobb állomással kinálna is meg bankjában, megvetéssel dobnám lábaihoz. Jó éjt Edina, ilynemü inditványokról nem akarok többet hallani.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

óta. Beust gróf, a kinek ismételve volt alkalma Vilmos császárral és Bismarck herczeggel találkozni Gasteinben, a más körülmények közt kényelmetlen párisi állását nagyobb megelégedéssel foglalja el.

Egy török lap a boszniai eseményekről.

A „Terdsiman-i-Sask" czimü török lap egy öt hasábos szept. 19-ről (22. ramazan) keltezett levelet hoz, mely reczipéül szolgálhatott a török jegyzéknek. Csapataink bevonulásáról Szerajevoba a levél ezt mondja: „A bevonulás napján a travniki uton fekvő czigánynegyedet az osztrákok teljesen elégették. Két órakor bevonultak az osztrákok; egy osztály azon az uton, melyen a korház fekszik, mig egy másik a Kovács-negyeden keresztül vonult be. Itt azonban oly bátor ellenállásra bukkantak minő talán még sohasem fordult elő. E negyedben az asszonyokon kivül már senki sem volt; ezek annyi golyót szórtak házaikról a „svábokra", hogy a „svábok" mint a molyok hulltak az utczákon. A nagyrabecsült Suchtits Sali aga egy házából ennek anyja, nővére s a testvér arája több mint husz „svábot" lőttek agyon. Az osztrákok ellenben a negyed asszonyain oly tetteket követtek el, melyhez képest a bolgárok által Kelet-Ruméliában elkövetett cselekedetek irgalmasságnak tekintendők. Az asszonyokat késekkel darabokra vagdalták, Sali aga testvérének házát minden lakosával együtt elégették és feldulták. Ezek a czivilizált osztrákok emberbaráti cselekedetei a bosnyák barbárok iránt. Amaz ürügy alatt, hogy a keresztyéneket megvédjék, ez osztrákok hatalmukba keritették Boszniát s a mozlimokat, keresztényeket, asszonyokat, férfiakat, gyermekeket, aggastyánokat, egy szóval mindenkit a ki kezeik közé esett ezerféle átkos módon megöltek, holott a vér legszomjasabb, legkegyetlenebb embereknek ismert montenegróiak az asszonyokat és aggokat nem bántották.

Három nappal Szerájevó átadása után kikiáltók hirül adták, hogy mindazoknak, kik a várost elhagyták amnesztiát adnak, s hogy biztonságban visszatérhetnek. Nem csak a czivilizált nemzetek, hanem még a beduinek előtt is szent az adott igéret, mig az osztrákok mindazokat, kik e hamis amnesztia alapján visszatértek, a következő naptól kezdve kivégezték. Először Tamabowits Hadsi Mehemed effendi seikot akasztották fel; büne a volt, hogy fölkelés szervezésénél előkelő szerepet játszott. Délben a vásártéren egy alkotvány alá vezették; midőn imáját elvégezte, a végrehajtással bizott svábnak azt mondta: „Előre! készen vagyok; tedd meg teendődet!" Erre fölemelkedett s székre ált fel; kötelet tettek nyaka köré s igy akasztották fel e hazafit. Legyen vele az Isten irgalma! Jóllehet Philippovics előbb tudtul adatta e végrehajtást, egy mohamedán és egy keresztyén se jelent meg a szinhelyen. Csak a svábok előtt becsült, álnok mufti volt jelen. Másnap Hadsi Eautsit, Haladsit, Dellal Hadsi Mehemedet és Dellal Aabid agát lőtték főbe s azóta naponkint kivégeznek 1—2 embert.

A tábornoknak egy 101 nevet tartalmazó lajstroma van, melyet Musztafa Cheireddin bey Fazyl bosnyák pasa fia állitott össze. Az osztrákok a beyt városi helytartová tették s e hivatal fejében csak kellett neki valami szolgálatot tenni. Atyja, Fazyl pasa a bosnyákok közt a „vérivó" név alatt volt ismeretes, mivel azon időben midőn Szerajevó parancsnoka volt, a ramazan alatt minden este, ha az ágyulövés a nap lementét jelentette, 3—4 embert végeztetett ki a városban. A fiu, ugy-e dicső módon lép atyja nyomdokaiba!" S e módon van irva az egész öt hasáb.

Andrássy gróf keleti politikája.

(Folytatás és vége.)

A háboru kitörése után a közvélemény a mellett volt, hogy Ausztria-Magyarország semleges maradjon. A külügyi hivatalban is abban a nézetben voltak és Andrássy gr. az osztrák-magyar semlegesség feltételeit már előbb kijelentette. E feltételek: a semlegesség megszoritása a háboru tartalmára, ellenben biztositása az európai és különösen az osztrák-magyar befolyásnak a háborunak véget vető békekötésnél. E békekötésre Andrássy gróf ismételten az európai érdekek megóvását Európa által és Európával és a különösen osztrák-magyar érdekek megovását maga Ausztria-Magyarország által helyezte kilátásba. — Az utóbbi évek története mutatja, hogy Andrássy gróf miként tartotta meg szavát. Ő volt az első, ki határozottan ellenmondott azon egyoldalu békének, melyre Oroszország San-Stefanóban Törökországot szoritani akarta. Fárádságos tárgyalások következtek. Oroszország végre kényszeritve volt alárendelni magát és összeült Berlinben a kongressus, melyben Európa a san-stefanói művet megvizsgálta és revideálta. A berlini congressus teljesitette feladatát, a váratlan sikerek által bizonyos fokig jogos orosz befolyás helyébe Keleten Európa befolyását helyezte.

Ausztria-Magyarország külügyeinek vezetőjét itt előre világosan megállapitott programmal találjuk. Két héttel a kongresszus összeülése előtt a delegáczió nyilt ülésében definiálta programmját, melynek főpontjai következők:

Az uj bolgár fejedelemség határainak megszoritása.

Törökország megmaradó birtokának konszolidálása.

Az orosz okkupátió időtartamának megröviditése és

a Szerbiának és Montenegrónak szánt terület nagyobbitásnak oly módositása, hogy ez által kereskedelmünk és természetes összeköttetésünk utjai a kelettel el ne zárassanak és mindenekelőtt Ausztra-Magyarországnak mérvadó állásának megóvása a Keleten, hogy minden rá nézve ellenséges államalakulást ideje korán meggátolhasson.

A mi a berlini kongresszus óta történt, az az előzmények természetes következménye volt. A mandatum, melyet Ausztria-Magyarország Bosznia és Herczegovina okkupácziójára nyert, Európa érdekében adatott. Ausótria-Magyarországnak saját érdekeinek álláspontjából kellett elfogadni, sőt lord Beaconsfield kész volt kimutatni, hogy az Törökország valódi érdekeinek is megfelel. A mandatum keresztülvitele hadseregünk ujjászervezésének fényes probáját nyujtotta, és ha nem történhetett meg vérontás nélkül, ez a fenn emlitett mohamedán elvből magyarázható meg.

Az eredményre nézve, politikusok, kik Andrássy magatartását, a berlini kongressusig helyeselték azt állitják, hogy az okkupáczió kezdetén impozáns haderő kifejtése által a vérontás elkerülhető lett volna. Utólag könnyü okosnak lenni. De mit szóltak volna azon urak, ha Andrássy a folyton hangoztatott pénzügyi zavarral szemben azonnal oly nagy haderőt állitott volna lábra, melyet a porta kétértelmü magatartása tett szükségessé?

Azon kifogást, hogy Andrássy gr. a delegácziókat a 60 millionyi hitelre nézve félrevezette, nem nehéz megerőtleniteni; hisz midőn a delegácziók üléseztek, mindenütt napirenden volt az okkupáczió és miniszteri direkt és indirekt nyilatkozatok rá utaltak ez eshetőségre.

Az mindenesetre unikum volna a történelemben, hogy egy poltikailag, ugy mint katonailag fényesen végrehajtott akció, egy oly akczió, mely a monarckhiának Európában oly állást biztosit minővel évtizedek óta nem birt, mely a lakosságot meggyőzte a hadsereg erejéről s Európát a monarchia tettképességéről, hogy egy ilyen a akczió, mely száz esztendő óta először terjesztette ki a monarchia hatalmi körét Kelet felé elitéltessék csupán azon okból, mert 100, vagy mondjuk 150 millió frtnyi kiadásba került. — Az első keleti bonyodalom e század második felében hatszáz millióba, tömérdek emberéletbe, Oroszország halálos gyülöletébe és Szardinia előterben nyomulásába került; Ausztria-Magyarország mint tehetlen, akczióra képtelen ország egyszerüen félredobatott. Az 1859-iki év 200 millióba és egy tartományba került, 1866-ik és egy második tartomány eltévesztését és a Németországból való kizárását vonta maga után. De ez utóbbi szerencsétlen év mégis üdvös következményü volt, mert tisztázta a monarchia viszonyát Németországgal és létrehozta a kiegyezést Magyarországgal.

Ez uj alapon Ausztria-Magyarország gyüjteni kezdte erőit, hogy ismét. akczióképes állam legyen s megkezdte az akczióit ugy diplomácziai, mint katonai téren és tagadhatatlan, vagy minden oldalon elismert, részben fényes sikerrel hajtotta végre. Ausztria-Magyarország kifelé domináló állást foglalt, mely lehetővé teszi, hogy Európa azon részében, melyre földrajzi fekvése utalja, teljes erővel biztositsa politikai és gazdasági érdekeit. És ily czél eléréseért 150 millionyi kiadás bün volna az állam ellen?!

Az országgyülés megnyitása.

Az országgyülés ünnepélyes megnyitása a szokot pompával ment végbe. Nem csak a királyi palota körül, hanem az egész városban észrevehető volt annak hatása. Tiz óra tájban fölhuzták a budai palota tornyaira a magyar, horvát és fekete-sárga lobogókat; a lánczhid óriási árboczait is zászlókkal aggatták be. Nemsokára megkezdődött a fölvonulás. A lánczhidtól kezde föl a várig, a fogatok elrobogtak, sürü arczvonalat képezett a kiváncsiak serege. Igaz, hogy nem igen sokat lehetett látni. A főrendek és a képviselők nagyrészt fedett bérkocsikban hajtattak el, s csak perczre bukkant elő a ragyogó diszruha a fényes mentekötőkkel, érdemszalagokkal és rendjelekkel. Mily festői látvány volt ez alakokat egy csoportban látni. A sok bérkocsi közt volt több gyönyörü fogat is; legfeltünőbb volt József főherczeg és a herczegprimás rococos hintaja. A megnyitásnál a főrendek és képviselők legalább kétszer annyian jelentek meg, mint a mult országgyülés feloszlatásánál; a szélsőbal egy része Irányi kijelentése daczára is jelen volt; Simonyi Ernő, Helfy I., Sembery I., Csávolszky L. stb. disz-magyarban jelentek meg. Volt nehány frakkos képviselő is, szászok. A várpalota előtt a Schmerling ezred egy zászlóalja képezett diszőrséget. Tizenegykor a herczegprimás rövid misét mondott a szentlélek segélyül hivásával a Zsigmond-kápolnában. Ez alatt a főrendek és képviselők mind nagyobb számmal gyülekeztek a trónterembe. Pontbon 12 órakor lenn a két zenekar a hymnust játszotta, s a diszőrség tisztelgett annak jeléül, hogy ő felsége a trónterembe indult. Itt ő felségét az egybegyültek harsány éljenzéssel fogadták, mire ő felsége helyet foglalt a trónon, s a miniszterelnök kezéből átvette a trónbeszédet.

A trónbeszéd fölolvasása után a fogatok ismét visszatértek a pesti oldalra, hol időközben még jobban megszaporodott a nézők tömege. A képviselőház 1 órakor, a főrendiház pedig fél órával később összeült, még egyszer külön meghallgatandó a trónbeszédet. Számos képviselő a házban is diszruhában jelent meg. Mindkét házban nagy közönség foglalta el a karzatokat.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése okt. 20-án.

Korelnök: Boer Antal.

Körjegyzők: Bölönyi Sándor, Kende Tibor.

A miniszterek közül jelen vannak: Tisza Kálmán, Pauler Tivadar. Péchy Tamás, Trefort Ágost, Szende Béla, Bedekovics Kálmán.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, felszólal

Madarász József és kifogást tesz a jegyzőkönyv azon kitétele ellen, hogy a felolvasott miniszteri átirat örvendetes tudomásul vétetik se helyett egyszerüen azt kivánja tétetni, hogy tudomásul vétetik. Továbbá a hol az mondatik, hogy a képviselők a megjelenésükre engedett harmadik napon összegyültek, azt kivánja hozzátétetni: „törvény által" engedettt harmadik napon.

Szontagh Pál (nógrádi): T. ház! nekem szintén a jegyzőkönyv egyik kitételére van észrevételem. Nem vagyok ugyan teljesen bizonyos benne, mert nehéz ide hallani a felolvasott szöveget, de ugy rémlik előttem, mintha a t. jegyző ur a korelnökségre olyan kifejezéssel élt volna, hogy a képviselőház tagjainak egyik legidősbike foglalta el az elnöki széket.

Ez egyenesen a házszabályokba ütköznék, amelyek azt rendelik, hogy a legidősebb tag foglalja el az elnöki széket. Eszerint tehát Boer Antal t. tagtársunkat mint legidősebbet illeti meg az elnöki szék s az által, hogy a háznak egy másik idősb tagja szólitotta őt fel ennek elfoglalására, csak azt constatátálta, hogy biztos tudomása volt arról, hogy Boer Antal nálánál ifjabb. (Derültség.)

Ezen kifejezés helyett tehát, ez a kitétel volna használandó: „a képviselőház tagjainak legidősebbike." (Helyeslés.)

Mindaháromm módositás elfogadtatván, felolvastatott a kir. trónbeszéd, s a jegyzőkönyvnek erre vonatkozó pontja nyomban hitelesittetett.

Ezután korelnök a holnap 10 órakor tartandó ülés napirendjére a megbizólevelek benyujtását és az osztályok kisorsolását kitüzvén, Madarász József felszólalása folytán még megjegyzi, hogy a választások ellen benyujtandó kérvényeket ma d. u. 4—6 és holnap reggel 9—10, valamint d. u. 4—6-ig és igy tovább fogja az elnöki teremben átvenni; a kérvények mellé csatolandó biztositékok átvétele iránt a ház pénztárnokát utasitotta. Ülés vége 2 órakor.

—

II.

A főrendiház ülése Október 20-án.

Korelnök: Eötvös József b.

Elnök: Majláth György országbiró.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza, Szende, Pauler, Péchy, Trefort miniszterek.

Korelnök az ülést megnyitván, felolvastatik a kir. leirat, melylyel Majláth György országbiró a főrendiház elnökének és Szögyény-Marich László annak alelnökének kineveztetik. A leiratot a főrendek állva hallgatják meg és lelkes éljenzéssel fogadják.

Korelnök ezután megköszönvén a ház bizalmát, átadja az elnöki széket a kinevezett elnöknek, kit a főrendek nevében Haynald Lajos kalocsai érsek üdvözöl.

A képviselőház jegyzője átnyujtja a kir. trón beszédet, melynek felolvasását a főrendek szintén állva hallgatják meg. A trónbeszéd ki fog nyomatni és a ház alakulása után nyomban tárgyaltatni fog.

Elnök a holnap 11 órakor tartandó ülés napirendjére a háznagy és a jegyzők választását kitüzvén, az ülés 2 órakor véget ért.

BELFÖLD.

(Szinészet Tordán.)

Torda, 1878. oct. 21.

A jelenleg Tordán időző Balogh Györgyné — ki művészetével a közönséget egészen meghóditotta — jutalomjátékául f. hó 20-án a „Vereshaju" adatott, oly zsufolt ház előtt, a milyenre ritkán emlékezünk. Ha a megjelenésekor elébe hullott száz meg száz virágcsokor a szeretet szikráit képviselte (a mi igaz is!) akkor elmondja Baloghné, hogy Tordán igazán szeretik, mert egész virágözönnel fogadtatott. A taps és éljenzés minden jelenete és minden dala után egészen tüntetésszerűleg tört ki, s nem is oknélkül, mert szerepét annyi kellemmel és játszi könnyüséggel játszodja, alkotásai annyira a népélet minden jellemző sajátságait, vonásait feltüntető módon szoktak mindig sikerülni, hogy p. o. egy „Marcsában" (a Rokkant huszárban), egy „Szilaj Katában" (A veres hajuban) egy „Finom Rózsiban" és egy „Erzsikében" (a Sárga csikóban) mindig életteljes alakokat láttunk magunk előtt megjelenni.

Ha Baloghné kifejező játékával gyönyörködtet, akkor tiszta folyásu és csengésü énekével valóban mindenkit lelkesedésre képes ragadni! Hogy pedig Baloghné éneke akkora hatással van kedély világunkra, annak egyik főtitka: mert énekében a sziv érzelme is szerepet játszik, mert annak folyása természetes határok között marad meg mindig, foljon bár csendesen, vagy pajzánul csörgedezzék, vagy a szenvedély viharaitól felkorbácsolva, hatalmas erővel ég felé törjön. . . .

A tordai közönség szives fogadtatásával vendégművésznőnk bizonyára meglehet elégedve, s hogy meg is van elégedve, bizonyitja az, hogy habár a „Vereshaju" volt a szinlapon utolsó felléptetül hirdetve, de látva azt, hogy a tordai közönség előtt is — nem mint ez alaptalanul terjesztve volt — a valódi műélvezet is életszükségletet pótol, elhatározta vendégművésznőnk még egyszer (kodden) a „Betyár kendőjében" is föllépni, s alkalmat nyujtani a közönségnek ezáltal a valódi művészetben gyönyört keresni és találni.

Megjegyezni kivánom, a „Vereshaju" előadására vonatkozólag, hogy az eléggé összevágólag folyt le, miután működő szinészeink is — mintegy lelkesittetve B. Gy.-né játékától — kedvvel játszodták szerepeiket, igy Komlósi, Miskolczi, Szabóné, Szabó, Benkő Jolán eléggé sikerülten alakitották szerepeiket, s különösen Nyéki (Veréb Jankó), meglehetősen sikerült játékával nem egyszer kedvre deritette a közönséget.

Végül megemlitem, hogy szombaton Benkő Jolán szinésznő jutalomjátékául Csiky Gergely „Az ellenálhatatlan" czimü vigjátéka kerül előadásra. (n. a.)

(A cs.-szeredai tanszer-, háziipar és gazdasági kiállitás)

Cs.-Szereda, 1878, okt. 20.

A csik-szeredai tanszer- háziipar és gazdasági kiállitást rendező bizottság a kiküldött biráló bizottság javasiata folytán a következő kiállitókat tüntette ki; és pedig kitüntető oklevelet nyertek:

Ferenczy Ignácz kántor-tanitó saját készitésü tanszerei s terményrajzi gyüjteményeiért. Lakates Mihály számtani dolgozatokért. Baka János kántor-tanitó az általa készitett helyrajzi térképekért. Aigner Lajos budapesti könyvárus kiállitott népkönyvtáráért. Grimm és Horovitz budapesti, Stein János kolozsvári könyvkereskedők kiállitott népiskolai tankönyvekért. Földes József paedagogiai könyvtáráért. Felméry Albert nyelvészet, földrajz s történelmi könyvtáráért, továbbá rajz és szépirási dolgozatokért. Hochschild Lajos nyelvtani dolgozatokért. Hoppé Lipót rajzokért. Bürki Zsófi tanitónő női kézi munkák s növény gyüjteményért. Glósz Miksa gyorsirási dolgozatokért. Baka Áron tanitó vesszőkosaraiért. Kajtár István tanitó műfaragászati munkákért. Imecs F. Jákó saját termesztményü dohányáért. Balázs Antal plébánus kerti terményekért. Márton Ferencz gyümölcseiért. Márton Ferenczné konyha-kerti terményekért. Bodó Alajos esp. plébános gyümölcs és dohányért. Becze József buza és rozsért. Éltes Zsigmond az általa javitott zirzonféle mékaptárért. Deák Ignácz a helybeli gazdasági felső-népiskola kiállitott terményeiért. Nagy Imre népkönyvtárért, nyelvtani dolgozatok és műeszterga munkákért.

Dicsérő oklevéiet nyertek: Deák Ignácz kiállitott gazd. szakkönyvtáráért. Madár Mihály rovar gyüjteményeért. Gergely József tanitó helyrajzi térkép s szépirási dolgozatokért. Balog Pál k. tanitó szépirási dolgozatokért. Kis Antal s.-szt.-györgyi tanitó. Hajnód Ignácz tanitó, Györgypál János tanitó szalma-munkákért. Baka Áron tanitó, Baka János k. tanitó, Szőke Károly tanitó lombfürész munkákért. Nagy Dénes födél-cserép s téglákért. Baka Sándorné gyapju szövetekért. Józsa Andrásné tapló-munkákért, László Julcsa női munkáért. Imecs Jánosné kender szövetekért. Deák Ignáczné női kézimunkákért. Csató Jólán ugyanazért. Ferenczy Károly plébános gyümölcs, len és kerti terményekért, Nagy Dénesné gyümölcs és hagymáért. Veress Sándor pléb. paprika s petrezselemért. Koncz István pleb. gyümölcs s lenért. Veress Istvánné káposztáért. Csikó Elek almáért. Nagy Imecs János rozs, buzáért. Kajtár István szalmakosárért. Császér Julcsa festékes szövetekért.

Elismerő oklevelet nyertek: Baka János k. tanitó, Bálint György k. tanitó saját készitésü tanszerekért. S.-szt.-györgyi tanitók, kászonujfalvi tanitók s Deák János tanitó terményrajzi gyüjteményekért. Györgypál János tanitó nyelvtani dolgozatokért. Bartis Lajos s Baka Antal tanitók helyrajzi térképekért. Benedek Dénesné szőttesekért. Bakó Véró, Bakó Julis szőnyeg és gyöngymunkákért. Kis Antal rákósi k. tanitó, Istvánfi Alajos k. tanitó s Nagy Ferencz almákért. Sata Miháiy tanitó vetemény magvakért. Albert Bénis zilvoriumért. Orbán István kikészitett lenért. Márkus János tanitó ugorkáért. Molnár Béni karalábéért. Szabó Antalné retkekért. Ferenczy Ignácz k. tanitó sütőtökért.

Pénzbeli jutalmat nyertek: Máté Antal cs.-somlyói főgymn. tanuló, Barta István, Koncsag Sándor képezdei növendékek növény- és rovar gyüjteményért 2—2 frtot. Gergely József k. tanitó rajzokért 3 ezüst frtot. Felméry Albert rajzokért és irásokért, Bürki Zsófi női munkákért. Kajtár István tanitó műfaragászatért 1—1 aranyat. Boldizsár Péter buzáért 2 frtot. Mihály Antalné festékes szövetekért 2 frtot. A helybeli gazd. felsőnépiskola növendékei közül a legszorgalmasabbnak nyelvtani, számtani, rajz és szépirást dolgozatokért 1—1 frt. A gy.-szt.-miklósi polgári iskola növ. nyelvtani dolgozatok s rajzokért 1—1 frt. A szt.-simoni, szt.-királyi, szép-vizi s somlyói főgymn. legjobb iró növendékek jutalmazására összesen 6 frt.

Azoknak, kik versenyen kivül állitottak ki tárgyakat, továbbá azon intézeteknek, melyek nagyszámu tanszerek beküldésével mozditották elő a kiállitás sikerét a kiállitási bizottság e nemes érdeklődésükért jegyzőkönyvileg mond hálás köszönetet. És pedig: Éltes Elek kir. tanfelügyelő urnak s nejének. Imecs F. Jákó főgymn. igazgató urnak. A cs.-somlyói főgymnasium, somlyói képezde, gy.-szt.-miklósi polgári iskola s a helybeli gazd. felsőnépiskola tek. igazgatóságainak.

r. l.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A mult héten tartott végtárgyalást a törvényszék, Prodán Ruzsa sátoros czigányné felett, kinek csalásait lapunkban is emlitettük volt. Vádlott nő, mintegy 65—70 éves, rendkivül élénk tekintetü, és korával elentétben állólag mozgékony öreg. Két különböző csalási büntényért állott ezuttal a törvényszék előtt. Egy koborló czigány társasággal augusztus hóban Mohács határán állapodott meg. Vádlott nő tudakozódva a község vagyonosabb egyénei után, Popa Jakab földésznek titokban előadta, hogy roppant mennyiségü kincs van elrejtve telkén, de az ördögök őrzik s csak azok elüzése után juthatni a mesés kincs birtokába. Ajánlkozott, hogy aránylag csekély összegért az ördögöket elüzi. Hogy szavainak nagyobb hitelt szerezzen, a telken, egy bizonyos helyen leborult a földre, imádkozott, keresztet vetett, s észrevétlenül kebeléből egy verebet bocsátott ki. E volt az egyik ördög, a három közül, mire a kincs közül fölszabadult egy 2 frtos tallér, melyet hűségesen átadott a bámészkodó parasztnak, azzal a kijelentéssel, hogy a két főördög elüzése után lesz még csak jó dolguk, hanem előbb pénzüket tegyék bizonyos helyre és imádkozzanak. Imádkoztak is áhitatosan a kincsvágyók, mialatt vádlott nő károsok minden pénzét (87 forint) s egyéb értékes ingóságaikat ellopta. Ugyanaz nap, hasonló módon kárositotta meg mohácsi lakós, Kincses Gedeont is. Itt már 120 forintnyi kárt okozott. Vádlott nő igen közönbösen hallgatta végig az ellene emelt vádat, és mentségében igen természetes dolognak tartotta, hogy az „ostoba, ki hisz egy kóborló sátoros czigánynő ámitásának", károsodjon. Ügyészség képviselője: Bodor, véginditványában több sulyositási körülmény mellett, kiemelve azt főleg, hogy vádlott nő csalásait üzletszerüleg gyakorolja, 8 havi sulyos börtönre kérte itélni. Törvényszék ez értelemben itélt, vádlott nő meg is nyugodott.

Folyó hó 18-án tartott végtárgyaláson, elnöklő volt Popp Leontin, birák: Veress, Péterfi, kir. ügyészséget képviselte: Bodor.

Vádlottak Orbán Károly, Kovács Antal és Kovács József, kolozsvári kőmives legények. A vádirat szerint folyó évi augusztus 1-én reggel, mig a muzeum utczában lakó Csipei Jánosné és özv. Csatlós Andrásné a piaczon voltak dolgaikat végzendő, két első vádlott előleges megegyezés folytán nevezettek lakásába egy vésővel eszközölt feltörés utján behatoltak és a két helyről összesen 316 forint értékü ékszert és pénzt loptak el, még pedig harmadik vádlott felbujtása következtében. Két első vádlott beösmerő vallomást tett a Csatlós Andrásné kárára elkövetett lopásra nézve, azt is beösmerték, hogy a Csipeiné lakását feltörték, de tagadták, hogy onnan valamit elloptak volna. Harmadik vádlott pedig nem csak azt tagadta, hogy ő lett volna a felbujtó, hanem még azt is, hogy a lopott ingóságokban részesülés alkalmával a szerzésmódot tudta volna, s daczára annak, hogy a birák vádlott ellen harcoló bizonyitékok és számos ellenmondásokkal azt gyakran zsákutra tereltek, az elnök kérdezősködéseire konok tagadásban maradt. Ügyészi képviselő két első vádlottat, mint közvetlen tetteseket, lopás büntényeért 5—5 évi harmadikat pedig bünrészesülésért egy évi sulyos börtönre kérte elitélni. Ferenczi Miklós két előbb emlitett vádlott védője kiegétéseket ajánlott védelmében, ügyvéd Náthán Salamon utóbbi vádlott védője pedig a bünrészesülés minősitése ellen emelt kifogást, minthogy vádlott nem magát a lopott tárgyat, hanem annak árát vette át. Ügyészség képviselője indokolta, hogy a kiegészitések részben feleslegesek, részben már megtörténtek, s megjegyezvén, hogy különben sem a védelem keretébe nem tartozik a kiegészitési ajánlat, megmaradt a vád mellett, indokolván egyszersmind, hogy a lopás részesülés minősitésére mindegy, akár magát a lopott tárgyat, akár annak értékét vette birtokába vádlott, most az a főkérdés, hogy az átvett ezüst és zálogjegy miként lett szerzését vádlott tudta, bizonyitva van. — Törvényszék, a kir. ügyészség ajánlata értelmében itélt, avval a különbséggel, hogy két első vádlottat 3—3 évi, utóbbit 2 évi sulyos börtönre itélte. Vádlottak felhivást jelentettek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. okt. 22.

— **„Nagy vajoncza“**: igy keresztelt el bizonyos körtefajt a Mauthner Ödön által szerkesztett „Kertészeti füzetek“-ben Bereczki Máté, ki e kitünőnek állitott körtefajról azt irja, hogy azt a hires belga maganczozó: Grégoire nevezte el „a sokoldalu tudományosságáról és hazafias tevékenységéről széles körben ismert jeles kolozsvári ev. ref. tanár: Nagy Ferencz nevéről“; a körte teljes neve eszerint: „Nagy Ferencz tanár vajoncza“, (franczi-ául: Beurré professeur François Nagy). Egyébiránt ez a leirás, valamint az egész füzet a benne használt iszonyu műszavaknál fogva is érdekes (vajoncz, magoncz, üzdószet), melyeknek olvastára nem tudja az ember: nevessen-é vagy criminalis vádat emeljen azok ellen, a kik az oly könnyen és jól képezhető magyar nyelvet olyan iszonyu szófaragásokkal halálra gyötrik.

— **Tréfás félreértés.** A mult szombati végtárgyaláson egy sz.-fenesi földész állt a törvényszék előtt nyilvános hatalmaskodásért. Az ügyészi helyettes véginditványát előadván, hat havi sulyos börtönbüntetést kért a deliuquensre. Elnök erre azt a kérdést intézte vádlotthoz: „Van-e valami felhozni valója mentségül?“. Mire vádlott habozva és hosszas gondolkodás után vállát füleig fölhuzva válaszolt: „Van bizony odahaza egy kis csépeletlen kukoriczám, meg alakor, hanem ezt a malacz is megenné.“

— **A bánfi-hunyadi** iskola lapunkban is szellőztetett ügyére vonatkozólag fölkérettünk a következő sorok közlésére: „A kolozsvármegyei közigazgatási bizottság folyó évi szeptember 9-én tartott gyülésében inditvány tétetvén, erre egy határozat hozatott, mely velem, mint tanügyi előadóval, közöltetett. Ez megjelent a „Kelet“ idei 207. számában is. E határozat folytán a bánffihunyadi állami tanitókar megkeresett, hogy személyesen, vagy megbizottam által az e közleményben foglaltakat vizsgáltassam meg, s a végeredményt a „Kelet“ hasábjain a nagy közönséggel tudassam. E megkeresés következtében akkor betegeskedésem miatt akadályozva levén, felhivtam Agh Ferencz hites ügyvéd és gondnoksági elnök urat a kért vizsgálat keresztülvitelére, mely határozottan csak az ügyre, és nem személyekre vonatkozott. Agh Ferencz ur véghez is vitte a vizsgálatot, s az erről felvett jegyzőkönyvet beterjesztette hozzám, melyet én az ez évi október 14-én tartott megyei közigazgatási bizottság ülésében, fennebb emlitett határozatokra adott felvilágositás folytán, annak asztalára le is tettem. A tisztelt bizottság méltóztatott az ügy ezen ágára nézve felvilágositásomat tudomásul venni, melylyel az ügy nevezett ága befejeztetett. Kethely József, kolozsmegyei tanfelügyelő.

— **Szebenben** Sztupa Andor szintársulata szombaton kezdte meg az előadásokat a városi szinházban Szigligeti „Bajusz“ czimü vigjátékával. Vasárnap második előadásul a „Falu rossza“ került szinre, melyről a kedves „Tageblatt“ azt a megjegyzést teszi, hogy „a Szt.-István koronája birodalmában hires népszinmű.“ (Tán csak nem akarja ezzel a „Tageblatt,“ azt mondani, hogy ő nem él Szt.-István koronája birodalmában?!) A szereplő szinészek között a szebeni lapok a nők közül Sztupánét, Bánhidi Kovács Emiliát, Ujfalusi Gizellát és Némethy Lilát, a férfiak közül Kazaliczkit, Morvait és Zádort emelik ki dicsérettel.

— **A boszniai** sebesültek részére Székely Albert Báldról egy csomag tépést küldött be szerkesztőségünkhöz. Rendeltetése helyére fogjuk juttatni.

— **A Bosniában** sebesült osztrák-magyar vitézek és az ottan elesettek családjaik számára Fogarason Gramoin Dániel megyei alispán ur részéről arra fölkért és alább elősorolt urhölgyek, ugyszintén nyug. százados Max Tivadar ur által a következő adományok gyüjtettek be: 1. Gramoin Luiza gyüjtött 26 frt. 2. Friedman Luiza gyüjtött 11 frt. 3. Keresztényi Antalné gyüjtött 29 frt. 4. Hochmann Fáni és Taglicht Regina gyüjtött 46 frt 40 kr. 5. Hermann Frida gyüjtött 33 frt 80 kr, 6. Max Tivadar nyug. százados ur gyüjtött 15 frtot. Továbbá, a helybeli magyar működvelő társulat egy előadásának tiszta nyereményét 28 frtban, a helyb. német dalárda pedig egy hangversenye tiszta nyereményében 45 frt 85 krt adományozott ugyane czélra. Igy tehát az összes adományok 235 frt 85 kr, sebkötők és tépés, melyek az illető helyrejuttatás végett megyei főispán Szentiványi Gyula urnak Brassóba átszármaztattak.

— **A g. keletiek** román egyházi congressusa e hó 19 iki ülésében a consistoriumnak a kormány által eltiltott iskolai könyvekre vonatkozó jelentése, javaslattétel végett, az iskolai bizottságnak adatott át. Az aradi synodus kérése, hogy a congressus megtartásának ideje october 1-ről, augusztus 15-ére tétessék át, nem teljesittetett. Végül hosszas vitatkozás után elhatároztatott, hogy egy képviselő, csakis egy választókerületben választható meg, illetőleg a synodus alkalmával, csak egy s nem több kerületet képviselhet.

— **A patkányfogás** uj módja. Szebenben egy ember ugy fogott meg — véletlenül — egy patkányt, hogy éjszakára az udvaron hagyta halászbotját, melyen rajta maradt a giliszta, egy patkány aztán megkostolta a gilisztát, de szerencsétlenségére a horgon akadt s nem tudott megszabadulni.

— **Az annyira** veszedelmes dyphteritis ellen valaki egy állitólag hatékony óvszert ajánl a „H. Zutgban,“ t. i. egy félliternyi tiszta kutvizben két három csep tisztitott kénsavat kell tenni s azzal a folyadékkal aztán szorgalmasan gargarizálni a torkot, különösen lefekvés előtt. Az illető azt állitja, hogy családjában és másokéban sok gyermeket megóvott e szerrel a roncsoló torokloboltól.

— **Bem apó** szobrát Maros-Vásárhelyen a jövő évben felállitják valamelyik diadala, mint Szeben bevétele napján. Alapzata unikum lesz, — Ditroytból készül impozáns nagyságból. A Ditroyt csakis Gyergyó-Ditró községe határán lehet találni, tehát Székely specialitás. Egy szienyt hegy derekából emelkedik ki a csucs, melyet a természet-tudósok Ditroról neveztek el. Első eset, hogy a ditroyt csiszoltatik. Remélni lehet, hogy a kék habos,ezüst-szürke disz asztal-lapok és oszlopok fejedelmek termeiben fognak fényleni, mint az ipar ujon hóditott fényüzési czikke.

— **A Petőfi-társaság** tegnapelőtti felolvasó ülését igen sokan látogatták. Az ülést Éjszaky Károly elnök megnyitván, Kovács Gyula, K. Papp Miklós „Az ördög bibliája“ czimü népszinművének első felvonását olvasta föl. A bemutatott részlet, melynek, valamint a darabnak hőse egy kártyás, korhely ember, az „Ellenőr“ szerint, ügyesen van irva s látszik, hogy szerzője tud hatást kelteni. A közönség tetszéssel fogadta. Két költemény következett azután a „Korházban“ czimü Szász Gerőtől, melyet Komócsi József és Várady Antal egyik sikerült verse, melyet maga a szerző szavalt el. Derült hangulatba ejté a közönséget az utolsó fölolvasás, melyet Ljauka Gusztáv „Egy boldog házasság, minő sok van a világon“ czim alatt adott elő jóizü humorral.

— **A kémkedés** gyanuja alatt Erdélyben elfogott két egyén közül az egyik, Meinardis, egy volt osztrák tiszt, a gyanu alól teljesen tisztázta magát, miért is szabadon bocsáttatott. A másik egyén, Hauser Lipót, volt orosz tiszt, nem tudta magát kitisztázni. Hauser a fővárosi rendőrség egy tisztje által szombaton este Budapestről Bécsbe kisértetett, s ott az ottani fenyitő törvényszéknek adatik át.

— **Halottak napján** a budapesti egyetemi ifjuság kiváló kegyeletes ünnepet akar szentelni a kerepesi temetőben nyugvó nagyjaink emlékére. E czélból egy 50 es rendező bizottság alakult az egyes facultások segélyegyletei által kijelölt egyetemi polgárokból, mely tegnap tartá érdemleges ülését. A bizottság elnökéül Barabás Béla joghallgató választatott. Ezután kijelöltettek a testületileg felkeresendő s megkoszoruzandó sirok, és a szónokok a következők: Forinyák Gézánál Szemere Attila joghallgató, a vértanuk sirjánál Szilágyi Lajos technikus, a müegyetemi takarékossági egylet elnöke, Toldy Ferencz hantjánál Körösy László bölcsész, Deák Ferencz kápolnájánál Deésy Gyula joghallgató, gróf Batthyányi Lajos mauzoleumánál Barabás Béla joghallgató, a tudomány és müegyetemi olvasókör elnöke, Horváth Mihály nyughelyénél Thallóczy Lajos joghallgató, dr. Balassa tetemeinél Bókay Árpád, az orvostanhallgatók segélyegyletének elnöke, s végül Vörösmarty Mihály sirboltjánál Szivák János a bölcsészsegélyző egyesület elnöke fognak szónokolni. A rendfentartása felett az 50-es bizottság jelvénynyel ellátott tagjai őrködnek.

— **A pesti** őszi lóversenyek első napja. Gyönyörü verőfényes idő kedvezett tegnapelőtt a sportkedvelő közönségnek. Az ég mely délelőtt borult volt, szépen kiderült. Már d. u. két órakor hosszu sora a diszes fogatoknak robogott végig a veresenytérre vezető utakon. A versenytéren roppant számu közönség gyült öszsze; a zártszékek, tribuneok s a karfák melletti nézőtér zsufolásig megtelt. A megjelentek közül első sorban a királynét emlitjük meg, a ki Festetich urhölgy és b. Nopcsa főudvarmester kiséretében jelent meg. Az udvar részéről jelen voltak még József főherczeg Gräf tábornokkal, továbbá Hohenlohe és Turn-Taxis herczeg, b. Edelsheim Gyulai nejével együtt kissé későbben érkeztek. A kormány részéről csupán b. Wenkheim volt látható. Ot voltak még Koburg és Odescalchy herczegek, Andrássy Manó, Szapáry Gyula, Apponyi Albert, Károlyi István grófok, s még számosan főuri családaink közül. Fél 3 órára volt az első verseny kitüzve de 3-at ütött a midőn a kétévesekből a 18 nevezett közül 9 elindult, nehéz start volt. Baltazzi Arist ur barna kanczája Vöckla nyerte el a dijat, második ért czélhoz gr. Festetich Pál Chelszaja. A St.-Legerre (2000 frt dij) 40 versenyző iratkozott be, csupán 5 ugrott ki a gyepre, br. Oppenheim Hessen preisja vezetett, gróf Festetich Pál Wild-Rowezje, utánna, de Baltazzi Aristid ur Nil Desperandumja (Madden vezérlete alatt) három lóhoszszal győzött. A parasztok versenye igen mulatságos volt, 8 legény patyolatba szőrén ült a lovon. Herédy István Szolnokról volt a legény a gyepen, második Finta István aszalai gazda, harmadik Sáska Sándor Budapest-Ferenczvárosból. A negyedik szám — lovagdij walkower volt; Kincsem e csodaló dörgő taps közt lépett a gyepre, körüllovagolt és felbokrétázva visszament a jászolhoz. A Handicapban 4 ló ment, első lett Czetwertinszky hg Miczije, második gr. Henkel Hugo Banweltje. Az akadályverseny rendkivül érdekes mozzanattal birt. Eszházy Pál hg Oracleje Hahrein lovarral vezetet s noha ugyan szoritotta hol egyik, hol másik pályatársa, győztesen vonult el a birák páholya előtt, minden akadályt biztonsággal győzve le. Fél öt órakot vége volt a versenynek, a királynét megvárta a közönség és távozásakor harsány éljennel kisérte. Hasonlóan József főherczeget is lelkesülten megéljenezték távoztakor.

— **Dugába dőlt amerikai párbaj.** Egy lábrahágás s ez által előidézett nyakonvágás egy fővárosi közhelyen elég volt két fiatal embernek arra, hogy amérikai párbajra keljenek. A golyóhuzás után 36 órával, a feketegolyósnak főbe kellett magát lőnie. Ez a határnap reggelén odafut egy barátjához, hogy adjon neki hamar tiz forintot. Megkapván ezt beváltotta ezüstre s elment ellenfeléhez, s a tiz ezüsforintot egyenkint a fejéhez vagdosta. A furcsa történet megfejtése im ez: A fiatal ember halálnapja reggelén a következő levélkét kapta ellenfelétől: „Uram! Ön velem tegnap amerikai párbajt vivott, fekete golyót húzott sha becsületes ember: ma délig köteles magát főbelőni. Nagy pénzszükségbe keveredve, hajlandó vagyok önnek visszaajándékozni az életét, ha nekem még ma tiz frtot lesz szives fizetni. N. N.“

— **Vilmos császár** szokott néha — sincerizálni is. Igy tett nemrég Emsben, Zsedényi Ede urral szemben. A magyar protestantismus e látható feje ugyanis hivatalos volt Emsben a császári asztalhoz; s ez alkalommal, természetesen politikáról is folyván társalgás, Vilmos császár a többi közt a következőket mondta a magyar képviselőnek: „Ha önök Plevna után Oroszország ellen mozgósitottak volna, én három héttel utóbb — Bécsben lettem volna.“

— **Ledochowski** bibornokot a birnbaumi kerületi törvényszék az egyházi törvények ismételt megsértése miatt 15,000 márka birságra, esetleg 2 évi fogságra itélte. Ráadásul a kormány megsértése miatt még két hónapnyi fogság külön számittatik. A bibornok tudvalevőleg Rómában tartózkodik.

— **Gyermekének gyilkossa.** Bécsben e hó 5-én éjjel jelentkezett a rendőrigazgatóságnál Lász Gusztáv, azzal vádolván magát, hogy saját gyermekét gyilkolta meg. Nyomoruság és lelki furdalás vitte a vallomásra. Lász Gusztáv 22 éves, a magyar kir. pénzügyminiszteriumnál volt irnok Budapesten. Vallomásában kijelenti, hogy 1874-ben törvénytelen gyermekét, a 3 hónapos Rivitzer Adolfot orgyilkos módon megölte és ezenfelül nem rég felebbvalóit is megrabolta. E sulyos önvád alapján a rendőrség elfogatta a fiatal embert és az országos törvényszéknek szolgáltatta át. Lász Gusztáv fia a mult évben elhunyt m. kir. pénzügyi tanácsosnak. A fiatal ember még atyja életében szerelmi viszonyt kötött Rivitzer Annával, ki atyjánál volt szobaleány. A leánynak gyermeke is lett tőle, s neki 10 frtot kellett a gyermek tartásáért fizetni. Két hónapig teljesitette kötelességét és pontosan megküldte a tartáspénzt a budakeszi paraszt asszonynak, ki gyermekét tartotta. A harmadik hónapban megunta a fizetést, kért egyik patikáros ismerősétől morfiumot azon ürügy alatt, hogy nem tud aludni; kiment a falura, a gyermeknek belekevert jó adagot a tejébe és örökre elaltatá. Akkor senki sem gondolta, hogy a gyermek hirtelen halálát mérgezés okozta. Később mardosni kezdte az apa lelkiismeretét a gonosz tett elkövetése; többször fel is akarta magát jelenteni, de tudta, hogy ez atyját is kompromitálná. Végre meghalt atyja. Lász elhagyta a szülői házat s visszavonult. A mult hó elején, mint a pénzügyminiszterium irnoka feltörte előljárói hivatali asztalát és több mint 1000 frtot érő ékszert és értékpapirt elvitt magával, viszsza sem térve többé a miniszteriumba. Az ékszert zálogba tette, a pénzt megosztá barátjával: Szekula Ferenczczel s aztán együtt fölmentek Bécsbe. Szept. 8-án az oszták fővárosban a kezöknél levő zálogjegyeken is tuladtak és a körülbelől 250 fton párnapig jól mulattak. Szekula mult hó 10-én Budapestre tért vissza s megigérte barátjának, hogy küld neki pénzt. Nem tartotta azonban meg igéretét, s a méregkeverő a legnagyobb nyomoruságba jutott. Kétségbeesésében feljelenté magát. Nála találták „napló“-ját is, melyet a „biró urak tájékozására“ irt, s melyben életpályája és a gonosztett elkövetése minden részletével le van irva. Thaisz főkapitányt levélben értesitették Bécsből az esetről. Most Szekulát a lopásban bünrészest is keresteti a kapitányság.

— **Procatrix.** Kaliforniában, San-Goté városában özvegy Foltz S. Klára asszony ügyvédi irodát nyitott. Ez az első hölgyügyvéd Kaliforniában. A szigorlatot a város legkiválóbb ügyvédeiből alakult bizottság előtt Foltz Klára asszony fényes eredménynyel tette le. Hogy milyen erélyes asszonynak kell lennie, kitünik abból, hogy szegényes viszonyok közt élve, a jogi tanulmányok mellett felolvasásokkal keresett kenyeret magának és három neveletlen gyermekének.

— **Hatalmas gyomor.** Közelebb egy gazembert fogtak meg, midőn gyürüt lopott. Keresték nála, de nem találták meg, mert — lenyelte. Orvosi szert használtak a „rejtvény“ megoldására és csakugyan előkerült a gyürü; — aztán egy másik gyürü, ezüst láncz, harmadik gyürü, és számtalan apró arany és ezüst tárgy. Mondanunk sem kell, hogy ez eset Amerikában történt.

— **Khinai megbizó-levél.** A khinai császár nemrégiben követet nevezett ki Washingtonba, a ki mult hó 28-án mutatta be magát Hayes elnöknél. A követ, Chin-Lan-Pin az elnöknek a császár egy levelét nyujtotta át „Kvang Sü“ aláirással. A levél, mely „a negyedik év első hónap, 25-ik napjáról“ (1878. februar 26.) volt keltezve „Chin-Lan-Pin“-t az áldozati miniszterium elnökét, a pávatoll és a másodrangu gomb kitüntetései mellet, rendkivüli követté, és „Yung-Ving“-ot a másodgomb kitüntetése mellett követségi segéddé nevezi ki. A császár megjegyzé a levélben: „Miután mi az ég akaratából beléptünk atyai nagy örökségünkbe. Chinát és minden idegen nemzetet különbség nélkül egy család tagjainak tekintjük és óhajtjuk, hogy ez után az ön kormányához való viszonyaink megszilárduljanak és mind ketten tartós békének örvendjünk. Ez őszinte reményünk.“ A megbizólevél egy gömbölyü khinai irásjegyekkel diszitett papirdobozban van elhelyezve, fekete tintával vastag sárga papirra irva és a ranynyal bőven diszitett, és sárga selyemboritékba van burkolva.

— **Fogadott trónörökös.** A japáni mikadó egyetlen iia, Taynaka Miya herczeg, mint irtuk, néhány hét előtt hét hónapos korában meghalt. Jóllehet a mikadó még fiatal ember — jelenleg huszonötéves — mégis egy gyermeket fogadott fiává, hogy igy biztositsa a trónörökösödést. Az adoptált trónörökös fia Arisuganda-No-Miya herczegnek, ki rokona a mikadónak. A fiut Sawa-No-Miyának hivják s jelenleg tizenkét esztendős. Augusztus 26-án mutatták be a trónörököst az ország nagyjainak, mely alkalommal a jelenvoltak gazdag ajándékokat hoztak neki.

KÖZGAZDASÁG.

Termelési verseny.

(Megtartatott Budapesten Mauthner Ödön magkereskedő czég helyiségeiben 1878. október hó 15-én.)

A gazdászati és kertészeti téren mint kiváló figyelemre méltó haladást üdvözöltük Mauthner Ödön czég tavaszi főárjegyzékében közrebocsátott következő felhivást:

Hogy a gazdaközönség érdekeltségét a jobb minőségü magvak megválasztása iránt élénkitsem s egyuttal az általam szállitott magvak termelési eredményeiről minél teljesebb tájékozást nyerjek, a gazdálkodó és kertészet-kedvelő közönséget felkérem, hogy az alábbi feltételek közt 1878. október hó 15-én megtartandó versenyben részt vegyenek.

I. Verseny takarmányrépa termelésre. Minden tekintetben legjelesebb répák, u. m.: 1. Sárga kerek oberndorfi. 2 Champion Yellow Globe. 3. Olajbogyóalaku óriás. 4. Leutowitzi sárga, minden fajtából 2 darab lévén bemutatandó. Első dij: Egy nagy ezüst serleg. Második dij: Egy gyüjteméy a legkitünőbb dinnyemagvakból értéke 20 frt. Harmadik dij: Egy gyüjtemény a legkitünőbb dinnyemagvakból, értéke 10 frt,

II. Verseny zöldségtermelésre: A legszebb és leggazdagabb zöldséggyüjteményért, melyben virágos kel (cártifiol), fehér és vörös káposzta, kelkáposzta, kalaráb, sárgarépa, czékla-répa, retek, zeller, petrezselem, párhagyma, saláta, ugorka, bab, borsó, burgonya stb. foglaltassanak. Első dij: Egy nagy ezüst serleg. Második dij: Egy gyüjtemény a legszebb vrágmagvakból, értéke 20 frt. Harmadik dij: Egy gyüjtemény a legszebb virágmagvakból, éréke 10 forint.

III. Verseny nyári virágokra. Levágott nyári virágok legszebb gyüjteményeiért (p. o. őszi rózsa, Phlox, Zinnia, Dianthus, Tagetes stb.) melybe minden fajtából legalább három darab foglaltassék.

Versenydij: Egy gyüjtemény holland virághagyma a legkitünőbb fajtákból, értéke 25 frt.

Midőn hazánknak termelői versenyre kelnek, hogy felmutassák munkálkodásuk eredményét, midőn Magyarország minden vidékének és talajának terményei közül egy-egy sikerültebb gyüjtemény csoportosittatik közszemlére, elmondhatjuk, hogy ez a földmivelési s kertészeti téren olyan mozgalom, melynek horderejétől az elismerést megtagadni nem lehet.

E verseny megtartatott. Ha szemügyre veszszük azon körülményt, hogy a versenyt rendező czégnek vevői több ezerre mennek, ugy aránylag csekély mérvbem vettek részt a termelők.

„Minden kezdet nehéz.“ Jelen esetben alkalmazható e közmondás, mert más körülménynek nem lehetne tulajdonitni a csekély részvétet; miután a czég oly értékes jutalmakat szentelt a kitüntetett terményeknek és a szállitási költségeket is magára vállalta, tehát könnyü alkalom nyilt a gazdaközönségnek a versenyzésre.

Azon kellemes reményt tapláljuk, hogy jövő években sokkal nagyobb lesz a részvét ezen üdvös kezdeményezés iránt, mely hivatva van gazdaságunkat és kertészetünket oly nagy mérvben előmozditani.

Lássuk a verseny részleteit:

A takarmányrépák ritka szép, tökéletes, fajuknak hiven megfelelő és nagy példányokban voltak képviselve. Ezekre kitüzött ezüst serleget mint I-ső dijat elnyerte Zlinszky István kondorosi földbirtokos, II-ik dijat Hága József dunaszekesői főtanitó, III-ik dijat Szabó Alajos mezőszentgyörgyi gazda.

Azontul dicséröleg emlittettek: Ifj. Gaál Ferencz Kunágotáról, Minczér Ede Kis-Kesziről, a sárospataki herczegi uradalom és somályi Bocsánczy Adolf, ez utóbbinak Vroxton és Rothenhoffer-féle nem versenyző répái. (Bocsánczy ur buzakalászai is érdeket keltettek.)

A zöldségre szánt ezüst serleget mint I-ső dijat Özv. Priehorszky Anna Nagyváradról kapta legtökéletesebb zöldséggyüjteményeért. II-ik dijat Beniczky Gyuláné Terbeléden, III-ik dijat Márton József Debreczenben.

Virágversenyre nem történtek bejelentések.

Elismeréssel emlittettek még következő nem versenyző, de szintén Mauthner czég magvai után nyert kiváló termények: A 92 kilós óriás arany sárga mázsás és a 97 kiló sulyu haragospiros Etampsi óriás mázsás tök-példányok. — A 2 kiló és 20 deka sulyu Bellegard vöröshagyma, két franczia sima óriás paradicsom (kitünő szép példányok) és az $1\frac{1}{2}$ kilos sárga répa. — Továbbá Mauthner kertjében termett erfurti óriás bütykös zeller, egyik példány $1\frac{1}{2}$ kiló a másik $1\frac{1}{4}$ kiló sulyu.

A verseny csoportjainak különös diszére váltak Kovásznay Zsigmond Late rose (késői rózsa-) burgonyái, Glocker Károly Rollisons Telegraf ugorkái és egyéb jeles terményei, Vogl regenskori takarmány- és sütőtök példányai sat.

Megvalljuk, hogy az összes verseny tárgyai, azoknak csoportositása, a dijak és végre a czél, nagyon kellemes benyomást gyakoroltak reánk és bármely nagyobb kiállitásnak diszei lehettek volna.

Reméljük, miszerint a jövő évi verseny nagyobb köröket, számosabb kiállitókat fog hóditani ezenéletre valókezdeményezésnek felkarolás a igen fontos közeg a hazai gazdaság és kertészet felvirágozására. A viszontlátásig tehát ezernyolczszázhetvenkilenczeik év október hó 15-én!

A „KELET“ magán táviratai.

Feladatott **Budapesten** okt. 22. 11 ó — p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra okt. 22. 11 ó. 45 p. d. e.

A király Tiszának és Szendének a hadsereg és honvédség mozgositása és a nemzet áldozatkészsége feletti teljes elösmerését fejezte ki.

Az osztrák párt-conferentiák határozatra nem jutottak; csak a keleti politikát itélik el egyhangulag, az annexiót pedig perhorrescálják.

Az olasz mérsékelt miniszterek leköszönése aggasztó, mert ennek következtében Olaszország a radikalisok kezébe jutott és már is fegyverkezik.

A német parlament a szociáldemokraták elleni törvényt végleg elfogadta.

Muktár Kréta kormányzója lett.

A porta szerződött az oroszszal Rumélia török megszállása iránt.

A bosnyákok szerb-izgatásra a czárhoz folyamodtak.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

A folyó hó 5-én helyben bel-középutcza 9. sz. a. megnyilt

pénzváltó és zálog-kölcsön intézet

1. Vesz és elad mindennemü forgalomban levő pénznemeket, tőzsdén jegyzett értékpapirokat.

2. Leszámitól három hóval a lejárati idő előtt nyereményeket és szelvényeket.

3. Eszközöl minden bel- és külföldön történendő bármily összegü fizetéseket.

4. Közvetit tőzsdezárlati eladás és vételeket nagyobb összegü állami és érték-papirok, ugy pénznemekre.

5. Elad eredeti sorsjegyeket egészben részletfizetésre, valamint $\frac{1}{20}$-ad részjegyeket. (A 20-ad részjegyek eredetije saját őrzeményünkben marad s az bármely érdekelt félnek kivánatra előmutattatik.)

6. Előlegeket ad **igen mérsékelt kamatláb mellett** minden tőzsdén jegyzett értékpapirokra.

7. Arany és ezüst tárgyakra, ugy pénznemekre.

8. Ruha nemüekre és ezzel rokon természetü tárgyakra, végül:

9. Terményekre.

A midőn a n. é. közönség becses figyelmét fentjelzett vállalatunkra felhivni bátorkodunk, biztositjuk előre is a legszilárdabb szolgálatot.

Kiváló tisztelettel

a hatóságilag engedélyezett pénzváltó és zálog-kölcsön intézet.

Nik Ferencz, Polcz Albert.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218) **Elsinger M. J.** (103—300)
Bécs, Neubau 2. Zollergasse,

Védjegyével — Ajánljuk — védve

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói
csász. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,
kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelmét.

eső köpönye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

Árverési hirdetmény.

Zilah város tulajdonát képező piaczi vásár vám szedés és a pálinka italmérési jog, előbbi 2800 frt, utóbbi 10,000 frt. kikiáltási ár mellett, árverés útján leendő bérbe adása, a város képviselő testületének 147. 1878. sz. a. határozatával elrendeltetvén, az árverés határidejéül

f. évi november-hó 24-ik napjának d. e. 10 órája

tűzetett ki, miről az árverelni szándékozók azzal értesittetnek, hogy az árverési feltételeket a kitüzött időig, a főjegyzői irodában bár mikor megtekinthetik.

Kelt Zilah város képviselő testületének 1878. october-hó 14-kén tartott nyilvános üléséből.

VARGA ENDRE, elnök.

(398) (2—3) BALOGH JÓZSEF, jegyző.

Eladó 30 éves szilvorium

50 — 60 literes és nagyobb hordókban.
MEGRENDELHETŐ
Somlyay László és Csiki testvérek urak
kereskedéseiben és tulajdonos **Kiss Sándor** olajgyárában
Kolozsvárt. (377) (5—*)

Eladó birtok.

1. **Deésen** két belső telek, melyek területe több mint 15 catastralis hold, a rajtok levő jó karban tartott két kő- és egy faházzal, gazdasági és mellék épületekkel, raktár helyiséggel, hozzá tartozó korcsma- és közös erdőbeli joggal, 75 holdnyi szántó és kaszáló földdel; továbbá:

2. Deéshez ¼ órányira a Besztercze, Nagy-Bánya és M.-Láposra vezető útvonalban fekvő **Al-Ór községben** egy teljesen ép, jól berendezett, köből épült lakház és gazdasági kőépületekkel ellátott belsőség, szesz-főző helyiséggel, évenként 133 frtot jövedelmező korcsmajoggal, 9 zsellér-telekkel, — melyek épületei mind jó karban vannak — 115 hold legjobb minőségü és tagositott szántó, kaszáló és erdővel — előnyös feltételek mellett eladó.

Értekezhetni alólirattal Deésen

(395) (3—3) HERSZÉNYI BÁLINT, ügyvéd.

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemü és vászon-raktára
KOLOZSVÁRT,
(bel-középutcza, kisegitő alatt.)

Külföldi nagy kereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezesség mellett,** legjutányosabb áron valódi árukkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.
Férfi szines-ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó szintartó 30 krtól, 3 frt 60-ig.
Szines és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.
Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemü szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.
Férfi legújabb gallérok és **kézelők** 4 rétü legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.
Férfi szines-szélü selyem, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.
Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 rrtig. (387) (3—*)
Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 frtól, 5 frtig.
Női háló reklik, 1 frtól, 5 frtig, fökötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.
Női alsó-szoknyák és **nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.
Női piquet reklik, nadrágok és **szoknyák,** 1 frt 50 krtól 5 frtig.
Függöny neczek. gyapju és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.
Legujabb szerkezetü **esőernyők,** 1 frt 40-től 15 frtig.
Fehér és szines **harisnyák,** gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.
Legujabb **nyakkendők, posztó, szsrvasbőr és glacé kesztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok sat,** legjutányosabb árban.

Fehér és szines-asztalnemü, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madepolán,
szines ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtáju chiffon, creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 1.55 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,
sima, himzett és redős
len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czérnák, ujjon szülöttek részére fökötők, téklik és takarók sat.

Továbbá elvállalnk kiházasitás, vagy magán szükségre kivánt fehérnemüek pontos elkészitését; kitünö szabás és jó összeállitásra legnagyobb figyelem van forditva.

Megrendeléseket, nyak bőség, vall- és ujjahossza papir szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesitek, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégitő az érte fizetett összeget vissza szolgálom, vagy másokkal kivánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbra is kiérdemelni és azt megtartani alázatos szolgája:

Sárga Kristóf.

A legcsekélyebb próbamegrendelések is pontosan teljesittetnek. Ismét eladók megfelelő árleengedésben részesülnek.

Főüzlet és központi iroda:
IV., vácziutcza „Peking városához."
(391) **Fiókok:** (2—3)
IV. ker. kigyó-tér, a „thea-növényhez" — **VII. királyutcza 17.,** „Moszkva városához"

DIETRICH és GOTTSCHLIG

osztr. cs. k. és magy. kir.
udvari thea- és rum-kereskedésük
BUDAPESTEN,
ajánlja **téli évadra** dúsan fölszerelt raktárából közvetlenül importált

CHINAI THEÁT
(legujabb 1877/8-diki termés.)

Különösen:

		frttól	frtig.
Congo, legfinomabb	½ kiloja	2.—	3.—
Souchong, legfinomabb	„ „	3.—	5.—
Orosz családi thea	„ „	3.—	4.—
Fekete orosz karaván-thea	„ „	6.—	12.—
Fekete karaván-virágos-thea	„ „	5.—	6.—
Pecco virágos-thea, legfinomabb	„ „	4.—	6.—
Orosz karaván-virágos-thea	„ „	6.50	12.—
Udvari-thea-vegyiték	„ „	12.—	—.—
Victoria thea-vegyiték	„ „	8.—	—.—
Király thea-vegyiték	„ „	6.—	—.—
Moszkvai thea-vegyiték	„ „	5.—	—.—
Császár thea-vegyiték	„ „	4.—	—.—
Mandarin thea-vegyiték	„ „	3.—	—.—

Ugyanezen fajták csomagokban és diszes chinai szelenczékben is kaphatók.

JAMAIKA-RUM,
legfinomabb fajok, közvetlenül importálva.

1. sz. nagy üveg (½ pint) barna	2 frt 20 kr.
1. „ közép „ (1 meszely) „	1 frt 10 kr.
1. „ kis „ (½ meszely) „	— frt 56 kr.
2. „ nagy „ (½ pint) „	1 frt 50 kr.
2. „ közép „ (1 meszely) „	— frt 75 kr.
2. „ kis „ (½ meszely) „	— frt 40 kr.
3. „ nagy „ (½ pint) „	1 frt 20 kr.
3. „ közép „ (1 meszely) „	— frt 60 kr.
3. „ kis „ (½ meszely) „	— frt 30 kr.
4. „ nagy „ (1 pint) „	1 frt 50 kr.
5. „ nagy „ (1 pint) „	1 frt 20 kr.

BRAZILIAI-RUM
birólag deponált védjegygyel.

1. nagy butélia üvegestül (1 pint)	1 frt — kr.
1. kis „ „ (½ pint)	— frt 55 kr.

Mindennemü külföldi **likőrök, pezsgők, sherry,** franczia **borok, csokoládé,** ang. **thea-sütemény,** minden alaku és nagységu theás edények.

Levélbeli megrendelések czime: Dietrich és Gottschlig, Budapest.

Csipkéket, szalagokat, paszomány árukat, rojtok és gombokat, valamint minden női ruhához szükséges kellékeket ajánl **BRANDT SÁNDOR** gyári czége, Bécs, VII. Kircheng. 8. **NB.** Az **őszi évadra** különösen ajánlom a következő czikkeket, melyek csapatokban és igen lesszállitott áron kaphatók raktáromban, u. m.
Nagy csapat nehéz és szines lyoni faille. — **Nagy csapat** fekete cachemir és terno. — **Nagy csapat** fekete selyem rojt. — **Nagy csapat paszomány-disszitmény.** — **Nagy csapat paszomány-** és szarú-gomb.
!! Egy csapat !!
selyem-hölgy-nyakkötő, ezelőtt 1 ft 20., és 2 ft most **40 kr selyem-zsebkendő,** tuczet számra 3 ft, darabja **27 kr.** (4—12) (370)

Irodalmi ujdonságok!

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt következő ujabban megjelent müvek kaphatók:

Bibliotheca Hungarica historiae naturalis et matheseos.
Magyarország természettudományi és mathematikai könyvészete 1472 — 1875.
Száz aranynyal jutalmazott pályamű.
Készitették SZINNYEI JÓZSEF, az egyetemi könyvtár őre és Dr. SZINNYEI JÓZSEF.
Kiadja a kir. magyar természettudományi társulat. Ára 4 frt.

HAVI SZEMLE.
Szerkeszti és kiadja BODNÁR ZSIGMOND.
I. kötet. I. füzet. 1878. october.
Tartalom: A válság, Pulszky Ferenczről. Költemények: 1. a költészet, Dalmady Győzőtől. 2. királyi ajándék, Győry Vilmostól. A végrehajtó. Elbeszélés, Csiky Gergelytől. Taine a franczia forradalomról, Acsády Ignácztól. Magyar széntelepek és szénbányászat, Sajóhelyi Frigyestől. Kritikai szemle. Ára 1 frt.

Alighieri Dante Divina commediája.
(Isteni szinjátéka.)
A POKOL.
Olaszból forditotta és jegyzetekkel kisérte Dr. ANGYAL JÁNOS.
Ára 2 frt 50 kr.

Az itéletnap szentjei.
Regény. Irta KRÁTKY JÁNOS. 2 kötet. Ára 2 frt.

Itt a szép alföldön.
Irta ABONYI LAJOS. Népies Elbeszélések. Kiadta a Petőfi-Társaság.
Ára 1 frt 60 kr.

Görög—magyar szótár.
Etymologiai csoportok szerint rendezve. Főgymnasiumok használatára készitették VIDA ALADÁR és LÉVAY ISTVÁN.
Ára 1 frt 80 kr.

Négyes dalok zsebkönyve.
Férfi énekkarok anthologiai gyüjteménye.
Szerkesztették BARTALUS ISTVÁN és GYERTYÁNFFY ISTVÁN.
Ára 2 forint.

A csók könyve.
Irta DENGI JÁNOS. Ára 1 frt 20 kr.

Az okszerü borászat népszerü vezérfonala.
Irta MOLNÁR ISTVÁN, oklev. gazda. Második, teljesen átdolgozott kiadás. Ára 60 kr.

Protestáns halotti bucsuztatók.
Szerkeszti HOMONNAY JÓZSEF. Ára 60 kr.

Népszerü halotti beszédek.
Irta FÁBIÁN DÁNIEL szilágy-csehi ev. ref. pap.
Második kötet. Ára 1 frt 20 kr.

Anglia müvelődésének története.
Irta BUCKLE H. TAMÁS. Hatodik kötet.
Ára 1 frt 20 kr.

Egy asszonyi hajszál.
Történelmi regény vázlat. Irta JÓKAI MÓR. Ára 1 frt 50 kr.

Allgemeine Geschichte in Einzeldarstellungen.
Herausgegeben von WILHELM ONCKEN.
Erster Band.
Geschichte des alten Aegyptens.
Von JOHANNES DÜMICHEN. Mit Illustrationen und Karten.

E nagyszabásu, a maga nemében első kiváló munka, mely a világ egyetemes történelmét egyes kor és események szerint csoportositva tárgyalja, 40 nagy nyolczadrétü kötetben lesz teljes. Az ó közép- és ujkor kultur népei történelmi létök fő mozzanataiban lesznek a mivelt olvasó közönségnek bemutatva. Éveken át folytatott előkészület tette tehetségessé oly tudósokat megnyerni, kiknek tehetségük, saját buvárlataik eredményét érdekfeszitően és vonzoan előadni. Csakis e tudósok öszmüködése által felelhet meg e nagy munka kitüzött czéljának, a világtörténelem korszak alkotó eseményeit külön—külön beható tanulmányozás és tárgyismeret alapján vázolni és az egésznek keretet adva, egy kimerítő eddig még nem létezett terjedelmü világtörténelmet nyujtani.—

Az egész mű következő négy főrészre oszlik:

I. rész: A régi Egyptom története Izrael népe történetéig.
II. rész: A római császárság története a renaissance koráig.
III. rész: A német reformatiotól Nagy Frigyesig.
IV. rész: A forradalmak korától napjainkig.

A megjelent első füzetnek ára 1 frt 80 kr.

Magyarország és Erdély eredeti képekben.

40 nagy negyedrétü acélmetszett.

1) Buda és Pest a Gellérthegyről. 2) Az Aldunasor. 3) Budapest. 4) Váczi temető. 5) Brassó. 6) Dévény romjai. 7) Esztergom. 8) Fogaras vára. 9) Földvár romjai. 10) Gernyeszegi kastély. 11) Gyula-Fehérvár. 12) Késmárk s a Tátra hegység. 13) Kisdisznód. 14) Kolozsvár. 15) Kolozsvári ref. templom. 16) Kolozsvári nemz. muzeum. 17) Marosvásárhelyi főpiacz. 18) Marosvásárhelyi kegyes rendűek zárdája. 19) Mehádiai rommaradványok. 20) Nagy-Szeben. 21) Nagyváradi püspöki palota. 22) Pécs város. 23) Pécsi székes-egyház. 24) Pécs melletti Tetye. 25) Pozsony. 26) Radnai zárda. 27) Rosnyói vár Erdélyben. 28) Szász-Sebes. 29) Szászváros. 30) Talmács. 31) Temesvár. 32) Törcsvár. 33) Tordai hasadék. 34) Torda. 35) Ujvidék s Pétervárad. 36) Vajda-Hunyad. 37) Vashámor Oláhfalu mellett. 38) Veszprém. 39) Visegrád. 40) Zsámbéki templom.

Együttesen csak 5 frtért.
Külön külön 25 krért kaphatók
Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében
(379) **Kolozsvárt** (6—*)
kaphatók mindenféle
iskolai könyvek és tanszerek
gymnasiumok, polgári- és elemi tanodák számára a legjutányosabb árak mellett.
Tömeges megrendelések kedvezményben részesülnek.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.